

מבאר רבתינו

שנה כ"ו גליון ל"ד (אלף רצ"ג) פרשת בהעלותך
י"ח סיון תשפ"ה לפ"ק

לעני מן הגה"צ רבי יחזקאל שרגא צ"ל מנאנא, והרבנית הצדיקת מרת אסתר בת הרר יצחק ז"ל

הדלקה"נ: ברוקלין: 8:13 = מאנסי - קרית יואל: 8:16 = לונדון: 9:03 = אנטוורפן: 9:43
מוצש"ב"ק: ברוקלין: 9:41 = מאנסי - קרית יואל: 9:44 = לונדון: 10:42 = אנטוורפן: 11:21

מעשי גדולים

ויעש כן אהרן (ח' ג'). פירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, והקושיא ידוע. וכבר הארכנו הרב בד"ק של אאמור"ר זצלה"ה ז"ע בפירושו על מאמר מורינו הזקן סבא קדישא א"א מוהר"י מווארקא, ח"ל אילו הי' הצינו של הדלקת המנורה להה"ק **מבארדיטשוב** הי' משבר הפך ושופך השמן מיראתו הגדולה, ואהרן עשה הכל בסדר הנאות כמצו' עיי"ש.

(ישמח ישראל אות ד')

ותשקע האש (י"א ב'). פ"א בסוף ימיו [של הגה"ק רבי אלעזר לעזר זצ"ל בעל **שמן רוקח**] פרצה שריפה גדולה בעיר סאטוב, וכמעט שנשרפה כל העיר, ותהי למאכלת אש, זעקות שבר נשמעו מכל עבר, והנה רבינו יושב בהשקט ושלוח בבית מדרשו שקוע בתלמודו, ולא שם לבו אל המהומה הגדולה, ובתוך כך האש הולכת הלך וגדול, ופתאום בא איש אחד ובראותו את הסכנה הנשקפת לחיי הרב, ויועק בקול גדול, מהר רבינו המלט על נפשו פן תספה בעון העיר, קם רבינו ממקום מושבו, וברוח שקט הלך אל המזוזה ואמר: כאשר הייתי במיקאלאש פרצה תבערה, הלכתי אל המזוזה, ואמרת ג' פעמים "ותשקע האש" ותשקע, ויעש כן גם עתה, וכהרף עין שקעה האש, ולבני העיר היתה הרוחה. ופעם אחת היה בסאטוב נכד רבינו הגאון רבי ירמיה לעזר זצ"ל, וזקני העיר ספרו לו מהנפלאות אשר עשה רבינו, ובתוך הדברים סיפרו לו גם מעשה זה ששקעה האש, ענה הגאון רבי ירמיה ואמר: רבותי, המופת היותר גדול מאז"ז השמן רוקח הי' זאת שהיה בקי בש"ס ופוסקים ספרא ספרי תוספתא וכל התורה כולה, ואין צריך למופתים גדולים מזה.

קברות התאווה (י"א ל"ד). זוכרני כל שנה כשהגיע פרשת בהעלותך, היה רבינו [רבי יהודה הורוויץ **מדויקוב** זצ"ל] בוכה ומתמרמר איך קרה בפרשה אחת כל כך הרבה נפילות, קברות התאווה וכו'.

(זכרון יהודה דויקוב, דף ס"ג אות ז')

אלו יעמדו על הברכה שנדבו להוצאות הגליון לזכות אלפי רבבות בני ישראל

מבאר התורה

ויהי בנסוע

בענין נו"ן הפוכה בפרשת ויהי בנסוע

ונקדים לפרש הפסוק ויהי בנסוע הארון, כי שמעתי מכאדמו"ר מוהר"י [מלובלין] זצלה"ה פירוש על נגון הפוכי, כי הצדיק הנוסע להדרך, צריך להסתכל אל המקום אשר יבוא שמה שיהיה טוב, ולהסתכל ג"כ לביתו שיהיה טוב ע"ד. והנה דבר נבזה אמר כאדמו"ר, והיינו שבאשר רצון האדם לתקן נשמתו צריך להפיק את עצמו ולשכוח את עצמו, רק לעשות רצון הבורא, ועיקר רצונו שיהיה ציורו להמשיך שפע לישראל, ואעפ"כ צריך להשגיח על עצמו, והנה כאשר האדם מעלה עצמו ואינו משגיח על ענינו, מי משמר אותו, רק משה רבינו ע"ה עומד לימין כל אחד מישראל להיות לו לעזר לעבודתו ויתבקר שמו, וז"ל הפסוק ויהי בנסוע הארון, כאשר האדם מעלה עצמו, ויאמר משה קומה ה' וכו'.

(אור לשנים בפרשת בראשית ב"ה ובנח יאמר)

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ד' וגו'. עיין ברש"י ז"ל עשה לה סימניות כמין נו"ן הפוכה, ואפשר ליתן טעם לזה, למה כתוב נו"ן הפוכה, ע"ד שכתבו התוספות (שבת קכ"ז ע"א, ב"ה פורענה) שברחו מזה סיני כתינוק הבורא מבית הספר, והנה אות נו"ן בכתיבה היא כוה נ, ובקריאה אי אפשר לקרות אלא בחרת נ שני' כוה נו"ן, ור"ת של נין הוא נעשה ונ'שמע, כי ישראל הקדימו נעשה לנשמע, כי כל תשוקתם היתה בעשיית המצות, כדי שיוכלו לשמוע עוד מפי הבורא ב"ה, כי כל תשוקתם לא היתה לגרמיהו, לקבל שכר, רק לריח ניחוח, לעשות נחת רוח לבורא עולם ויתבקר, נמצא עיקר עשייתו הי' כדי לשמוע עוד, ולכך הקדימו נעשה לנשמע, שכל כוונת העשייה היתה בעבור השמיעה, שהיו מתלהבים כרשפי אש שלחבה י"ה, לשמוע עוד רוי דריון מפי הקב"ה, אמנם עכשיו שברחו כתינוק הבורא מבית הספר, ולא רצו עוד לשמוע, רק לעשות אותן המצות ששמעו כבר, נמצא נתחפכה להם הנ"ל, לשמוע והדר לעשות, כי ברחו שטא יתוספו להם עוד מצות, לכך כתיב נו"ן הפוכה, ודו"ק היטב.

(פרס המלך, לתה"ק רבי נחום סאטש מנברטא זצ"ל - תלמיד התה"ק בעל צמח ה' לצבי מנברטא זצ"ל, בפרשת אות תה"ק)

ויהי בנסוע הארון, פירש רש"י עשה לו סימניות וכו', לומר שאין כאן מקומו וכו' כדי להפסיק בין פורעניות. כי נסיעת הארון הוא נסיעת הצדיקים ממקום למקום, והצדיקים נקראים "ארון", מחמת שהתורה מונה בהם, שיש בהם בנסיעת הצדיקים להפסיק בין פורעניות שלא יבא, וזה נון הפוכה של ויהי בנסוע, ונון ישירה של ובנחה יאמר, שיהיה מ"ם מרובע.

איתא בזהר למה מזהר נו"ן אנפוי, להורות לנו חסדי ה' וחביבותא יתירה לבנן, דאנפ"ג דאנפ"ג דלא נהנו או בדרך הטוב, עם כל זה נו"ן דאיהו שכונתא, אהדר אנפ" לבנן, כהא יאילא כד איהו אויל אהדר אפוי לאתר דנפיק. (קרבן העני)

נון הפוכה להפסיק בין פורעניות לפורעניות, כי נסיעת הארון מן המחנה היה פורעניות וצרה לישראל, שלא זכו להיות הארון בתוכם, ואב גלה מעל הבנים, ולכן ויהי ווי, והוא התחלת נפילת ישראל, ונון מרמז על נפילה, כמ"ש חז"ל מפני מה לא נאמר נון באשרי, מפני שיש בו נפילה, ואמרו שסמכה דוד ברוח"ק, והיינו אף שהארון סר, מ"מ מבואר במדרש דומה דודי לצבי, הצבי כשהוא רץ מביט לאחוריו, כך אנפ"ג שהקב"ה ברח ממנו, מ"מ מהפך ראשו להביט לאחוריו, והוא ברח דודי ודמה לך לצבי, והוא נון הופך ראשו לאחוריו, והוא נון הפוכה או נורה עיין באור תורה, והוא סמכה שסמכה דוד, כי מביט ראשו לאחוריו, ועל ידי זה יש להם סמיכה. (תפארת יהונתן) המשך בעמוד ד'

ספר ביאור הפשט

לא נראה כבושם הזה!

ביאור נפלא לפי עומק הפשט בכל המקומות שבש"ס הצריכים ביאור, על כל מסכתות הש"ס גמרא רש"י תוספות, בבלי וירושלמי

כל הלומד ש"ס צריך לספר זה שמבאר כל דבר הצריך ביאור ואין לו ביאור פשוט בראשונים ואחרונים

נתחבר על ידי הרב הגאון רבי שאול פריעדמאן שליט"א

הופיע!

מתוך הסכמת הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

חבר בבית דין צדק דמורן הגר"ש ואזנר זצ"ל, ומח"ס משנת הסופר ואמרי יעקב ועוד

הן הובא לפני חיבור "ביאור הפשט" מאת המופלג הרב הגאון היקר כש"ת מוה"ר שאול פריעדמאן שליט"א...ומסרת החיבור להקל על הלומדים בדרי רבותינו ולשפוך אור בהבנת דבריהם...והננו בזה כבוד המחבר שמסר עצמו למטרה נשגבה וקדושה זו לסייע לצבור הלומדים להקל להם את דרך הלימוד בלישנא קלילה ובשפה ברורה ולפשוט להם דברים הצריכים הסבר למען ירוץ בו הקורא...

מתוך הסכמת הגאון רבי יואל משה שטיין שליט"א

דומ"ץ בבית הוראה זכרון זאב, ומח"ס ישוב התוספות וש"ת טעכנאלאגיע בהלכה ועוד

הן בא לפני ידידי הרב הגאון רבי שאול פריעדמאן שליט"א ובדיו ספר נפלא "ביאור הפשט" על כל הש"ס בבלי וירושלמי גפ"ת אשר כשמו כן הוא לבאר היטב בכל המקומות הצריכים ביאור לפי עומק הפשט... כאשר עברתי בין דפי הספר מאוד נשתוממתי על המרמא ונפלאות מוגדל בקיאיות וחריפות בכל מכמני התורה...ונהנתי מחידושי הנדמרים הנאמרים בסברה ישירה ובוודאי יתה' לתועלת גדול לכל הלומדים להבין כל דבר על בוריה...

מבאר השבת

מאמר
תר"מ

מנהגי אבותינו ורבותינו ליום שבת קודש

לימוד פרקי אבות שב"ק אחה"צ (ד)

(יד) וי"א שלומדים מסכת אבות תיכף אחר חג הפסח, דהיות שיצאנו ממועד שמונת ימי החג, אשר היינו שמחים וטובי לב, על כן צריך להבניע את היצר ע"י מוסרים אלו (ו). וכן מכיון ששבת אחר פסח נתגלה מוחין דאבא, מתחילין אז ללמוד מסכת "אבות" (כא). ועוד דע"י מסכת זו "מילי דאבות" מקיימים איזהו חסיד המתחסד עם קונו, על כן בעת בואת לאחר חג הפסח שהוא זמן החסד, ודייקא בשב"ק שהרעיון יותר זכה, וכן כולם פנוים אז ויכולין ללמוד ולשמוע (כב). (טו) והיות שבמשך ימי הקיץ עסק משה רבינו ע"ה בנתינת התורה והלוחות הראשונות והשניות, על כן עוסקים אז בענין שלשלת קבלת התורה (כג). (טז) ומפני שבימים אלה כבר יודעים אם השנה היתה מבורכת או לא, ויש שצריכין להודות לה, או ליבגע לבבו לה, על כן לומדים מסכת זו שמולמד הכרת הטוב והכנעת הלב (כד).

(יז) ומכיון שבשבעות אלו היא זמן האביב, שבו נרמז ימי הבחרות בחיי האדם, לפיכך תיקנו ללמוד פרקים אלו, כי זה כל פרי לימודו, להדריכנו במעגלי יושר, במצות ובמעשים טובים (כה).

מקור הברכה

פוסקים מלמד פרקי אבות בשבת שלפני י"ז בתמוז, שבו הי' זמן ירידת משה רבינו מן ההר עם לוחות הראשונות, נהרא נהרא ופשטא.

(כד) בס' מדרש שמואל (בהקדמה) כ', ועוד אפשר לומר, כי בהיות שבימים האלה נודע בעולם אם השנה היא מבורכת או לא, כי הוא קרוב לזמן הקציר, וכבר כל אדם יודע אם יהיה לו תבואה רבה או מועטת, וכן כל שאר הפירות, התאנה חנטה פניה, והגפנים סמדר, הנצו הרמונים, והיות הוציא פרח, וכן כן השאר, ולכן אם תהיה השנה מבורכת, יש לו להודות לה' כי טוב, ושלא לכפות בטובתו יתברך, וגם אם אין השנה מבורכת, יבגע לבבו וישוב אל אלקיו ויחסרהו.

(כה) בס' בינה לעתים (ח"ב, דרוש ליד) כ', השני בבחינת הזמן ההווה, וביאור זה בהבנת משנת כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, שנאמר (ישעי' ס"ב) ועמך כלם צדיקים וגו', המורגלת להאמר בראשית המסכתא, והקושי בו במאור [וכו'], אמנם לדעתי כיוונו ז"ל, להעמידנו על אמיתת שלמותנו, היותו מופרש ומבודל מסכרת גויי הארץ בהתפלספותם, כי המה שמו כל תכלית אושרם בהשגת המושכלות, ולא פנו כי אם על העיון, והשתדלו מאד להשתלם בידיעה מתוך חקירותם, ועל כן המעולים שבהם בחרו חיי ההתבודדות, בהתרחקם מן הישוב, כי חשבו אין מקום להשיג האושר האחרון רק ע"י הידיעה והחכמה, וכמה התפרסם טעותם המשובש היותו חרוק מן האמת, שאלו כן, היה המין האנושי יותר נבזה וחלד השלימות, וחסר התכלית מכל הבריאים הפחותים, כי בכל מיני הנבראים מן הטבע בחכמת בוראו ית', שיהיה כל פרט ופרט מהם נכון ומזומן לבוא עד תכליתו המיוחד לו, ואין לשום אחד מהם צד שיהיה אצלו נמנע ובלתי אפשר להשיגו, ואילו מין האדם, אם היה תכלית אשרו המיוחד להשגת ידיעת החכמה, אין זה בחוק האפשרי לכל אישי המין בפרטות, דרך כלל, כי יש לקצת הכנה ומבואר על ככה, ולקצת או לרובם הוא כמעט נמנע, מפחיתות שכלם או חוסר מזגם, או כמה מונעים אחרים, ונמצא אם כן, האושר הראוי להיות כללי, לא יוכל להימצא אלא פרטי, מעט מן המעט, וזה דואי פחיתות וחסרון עצמי בחק האושר, על כן אנו חייבים שיהיה משוד תנחומי תורתנו הקדושה, ידענו נאנמה כי תכלית האושר ועיקר השלימות תלוי ברצון אדם ובהירת האדם, וכל הרוצה לחקור תופך הוא נכון ומזומן לכך, וכולם שרים בו, כקטן כגדול, חכם וטיפש, וכמאמר קהלת ע"ה (י"ב י"ג) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם.

אחרי שבהם הרבה לדבר בעניני החכמה, בכמה מיני חקירות עיוניות, ואמר (שם י"א) שדברי חכמים הם כדרבנות וגו', שהרבה לספר בשבח בעלי החכמה, באה מסקנת דבריו, באמרו (שם י"ב) ויותר מהמה בני היהודים עשות ספרים הרבה אין קץ ולהג הרבה יגיעת בשר, אעפ"י שהגדלי בשבת החכמים בדבריהם, הנה אתה בני, היהודים דוע לך באמת, כי חיבור הרבה וספרים בדבריהם חכמה וחקירות, אין זה לפי האמת קץ השלימות ותכלית האושר האמיתי, ולכן לא התעצב אם אולי לא תהיה מכת בעלי העיון, ולא תתפורו ספירי חוצה, ועוד מצד אחר, אין לך להתחמץ מזה, והוא כי כל מה שהאדם עושה להג הרבה, והוא יגע מאוד בבשרו על הוצאת דברי חכמה, הנה זה באמת אינו שלו, מחודש מעצמו בהחלט, אלא סוף דבר הכל נשמע, סוף סוף, כל מה שהוא אומר וכותב כבר נשמע מקדם, ואם כי אינו כבר ידוע, אף שאר איצטעך על האושר האמיתי והקיים, הוא נכון ומזומן לכל, והוא יתברך וידוי והשקפות מצותיו, כי זה ענין כולל ואפשרי לכל האדם מאיזה מין שיהיה, כי הכל תלוי ברצונו, מה שאין כן השגת החכמה, כי לא רבים יחכמו (אייב ל"ב ט).

והיא כוונת משנתנו כל ישראל יש להם זכר, ירצה לא תכלית האושר אשר לאומות הוא תכלית עם בני ישראל, כי הם לאשר תלו אותו בחלק החכמה והעיון, לא יוכלו כולם להשיגו, ובהכרח יעדר מקצתם, אבל אצלנו כל ישראל בכללות יש להם חלק מיוחד לשמור ולעשות, אשר הוא סולם מוצב לעלות לעולם הבא, והוא חלק המעשה ויראתו יתברך, כל אחד ואחד נכון ומזומן לכך להיות צדיק חסיד ישר וגמל, לא אפילו לא יוכל להיות כן בפועל לאיזו סיבה, מכל מקום יסייע חפצו ורצונו והשתעבדותו כשלא בא בידו יותר, וזהו ועמך כולם צדיקים, כאשר העם הזה יהיו כולם צדיקים כראוי להם, וכאשר הוא בידם להיות, כי לא צויתי יהיו כולם חכמים, אז דואי יירשו ארץ החיים, לפי שהאושר תלוי במעשה ולא בחכמה, כי נצר מטעי יקח התורה הקדושה, שהיא נצר ממטע חכמתו יתברך, הבלתי בעלת תכלית, ומה שהוא עיקר בה לתאר נעטרה, הוא מעשה המצות, כשלא בא בידו יותר, וזהו ועמך כולם בתורתו, ע"ד והמכתב מכתב אלהים הוא (שמות ל"ב ט"ז), זהו מה שראוי להתפאר בו, ואם כן גדלה מאד מעלת החלק המעשי על החלק העיוני, ולא לבד על עיון פשוטי הדברים, אלא אפילו על ידיעת הסודות העמוקים, נתעלו המעשים [וכו']. על כן, כי ראו קדמונינו ע"ה, היות עתה זמן האביב, שבו נרמז ימי הבחרות בחיי האדם, למען יהיה ראשית בכורי זמננו משועבד אל קבלת עול המצות בעבודת מעשים, שהוא העיקר באושר ושלמותו, לפיכך תיקנו ללמוד פרקים אלו, כי זה כל פרי לימודו, להדריכנו במעגלי יושר, במצות ובמעשים טובים, כאשר הוא מפורסם מעניינם.

(כז) בס' בינה לעתים (ח"ב, דרוש ליד) כ', והנה אנו צאנו עתה ממועד שמונת ימי חג הפסח, אשר בהם היינו שמחים וטובי לב, ומסעודה אל סעודה יצאנו, מבלי טורח בשום מלאכה, ובלי ספק עלתה חלודה בעול ההשתעבדות, והיצר הוא משולח אל העידונים והתאוות, על כן צריך לרסנו ולהכניעו בעול התורה, והמוסרים האלו, אשר יועילו מאד להכניסו בברית ראש שמים, וההתגברות על היצר, ועם היות שגם בחג הסוכות יש תשעת ימי שמחה, מכל מקום להיותו בחודש אשר תחלתו וסופו ואמצעיתו הוא ימים נוראים, מפורסמים לתשובה וצעקה, כי ראשיתו הוא יום הדין האדיר, ומיד באים עשרת ימי תשובה, ואחריהם היום הגדול והנורא יום הכיפורים, וגם בשלהי ימי חג אנו עושים ביום הושענא רבה כעין יום כיפור קטן בסליחות ותחנונים, על כן דואי גם בימי המועד והתג' לא פנה שכלנו, ולא נתרק מההכנעה הראויה לימים הנוראים ההם, ולפיכך לא הוצרכנו אחר כך לעשות דבר רשום בלימוד הפרקים, משא"כ במועד הפסח כאמור. וזה הוא הטעם הראשון בבחינת הזמן העובר.

(כח) בס' מאורן של ישראל (אלכסנדר, שבת אחר הפסח אות קמ"ז) מובא, רבינו [בעל ישמח ישראל מא"כסנדר] ז"ע דובר בקדשו הטעם להמנהג שמתחילין ללמוד אבות בשבת זה [אחר חג הפסח], לפי ששבת זה נקרא שבת געלע מצות, והמגיד מקאנצין ז"ע אמר דהכוונה גילוי מצות, ואמר רבינו ז"ע, דנודע דמצות הם מוחין דאבא המורמו לחכמה, וזה נתגלה בשבת זה (עיי' בישמח ישראל), לכן מתחילין ללמוד אבות (כו"ב י"ב).

(כט) בס' וידבר משה (לעברטוב, הקדמה לפרקי אבות) כ', טעם פשוט נראה לי ליתן מה שנהגין העולם ללמוד מס' אבות באותן שבתות שבין פסח לעצרת, כי פסח הוא זמן החסד, וכל בני ישראל מצוה עליהם לספר ביציאת מצרים, וגם מצוה להגיד אבות לבנים חסדי השי"ת אשר עשה עמנו ביום ההוא, ומובטחים שיבוא הגואל צדק ויגאלנו גם מהגלות ההוה, ואנו נתחזקים ממילא בספרינו בענין גאולת מצרים, כי בטח ידו רב להושיע גם עתה, ולפדות אותנו גם מכל המצוקות והצרות, ואז החסד ה' מורגש בנועמו ומתיקותו אצל כל אחד ואחד מישראל, וכמ"ש בספ"ק כי פסח הוא נגד אברהם שה' מיתדו מדת חסד, ולזה נתעורר אז בימים האלו הרבה עצום בלב כל איש ישראל להיות מתנהג בחסד ולחסד עצמו להשי"ת, לזה תאלו חכמינו הקדמונים לומר אז מס' זו, כי איתא בגמ' איזהו חסיד המתחסד עם קונו, ועוד איתא האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דאבות, ולזה טוב לומר וללמוד כל אחד כפי השגתו, ולדורש ולשמוע מן הדורש, על כל פנים באם אינו מבין בעניני המסכת זו, כדי להתחסד עם קונו ולהיות טוב עם ה' האדם, כי אז יהי רצוי וישר לפני השי"ת, כי יגדל חסדו גם לבני אדם, ולהיות ע"י אהוב למטה, כדי שיהי ע"י אהוב למעלה, וכל זה ע"י מילי דאבות.

ועדיין צריכא למודעי מדוע נוסד הדבר לקבוע עת על זה בשבתות קודש, יש לזה לעניות דעתי איזה טעמים. א' כי בשב"ק הרעיון והלב יותר בוכות אצל כל אחד, ואז ישימו יותר הדברים על לבם, גם אנשים פשוטי עם אז מתעלים, כי אז ירגישו יותר הרישומה והקדושה, מנועם החסד שבקרבם עוד מימי חג הפסח כנ"ל, משא"כ בימי החול לא ירגישו כל כך. ב' ועוד פשוט, כי דבר זה ראוי כי כולם יעסקו בו, וכמו שביארנו כי זה נוגע אצל כל אחד, כי כך החסד ה' על הכל, והנה בימי החול רבה בני אדם אין להם פנאי על זה, עד שיקבעו עת לזה, ושיהי' קבוע בנפשם, ויש שהם במרחקים ואין להם דורש ומבקש, רק בימי השבת כלם פנוים ומופנים, לזה טוב אז יותר, וגם התלמיד חכם בימי החול טרוד בהלכות ושאל"ת וכיו"ב, אבל בשבת הרב הדורש והלומדים ועמי הארץ כולם פנוים להיות לומדים ולעסוק ולשמוע בזה.

(ל) בסידור עמודי שמים (להגה"ק רבי יעקב עמדין זצ"ל, מנחה שב"ק) כ', מיד בתחלת הקיץ מתחילין לומר פרקים שמתחילין משה קיבל תורה, וכל הקיץ יצא בנתינת התורה ובקבלת לוחות ראשונות ושניות, הילכך בהם עוסקים בלימוד שלשלת קבלת התורה ומוסריה, כי תורה אור דור חיים ותוכחת מוסר, והיה כל זה נכון וישר. ובס' חידושי חתם סופר (הלכות פסח, סי' ת"ל סעיף ה') כ', לא שמעתי בזה טעם מקובל שאומרים ברכי נפשי ושרי המעלות בחורף, ופרקי אבות בקיץ, ואולי לפמ"ש ז"ל שלא נגמר תכלית בריאת העולם עד צאת ישראל ממצרים, שזה הי' כוונת הבריאה, ועשיית המשכן ורומת עלי' בחכמה ותוכנה ודעת, לכן נאמרו ב' טעמים בשבת בראשית, א' כי ששת ימים וגו', וא' כי עבד היית בארץ מצרים, וכל גלגולי האבות וסכותם הכל בכלל הבריאה, כי היא צמיחת ישראל עד גמרה ביציאת מצרים, לכן נוהגים משבח בראשית עד פסח שאז קורין [בתורה] סדר הבריאה וגלגולי סיבת אבותינו ויציאת מצרים, ועשיית המשכן, ואומרים ברכי נפשי שמדבר מבריאת העולם כמבואר בתוכו, וט"ו שיר המעלות שיתקם יעקב אצ"ה בבית לבן כמבואר במדרש. והנה מיציאת מצרים התחיל מתן תורה, שם שם לו חק ומשפט, והחדש הזה לכם היא מצוה ראשונה, ונגמרה ביה"כ בלוחות שניות, לכן בימים הללו עוסקים בפרקי אבות שהוא דר' שלשלת הקבלה ממרע"ה וסייגי התורה ומנהג, עוסקים וכבודו. ובאשכנז

עובדה דשמירה

סיפורי צדיקים שנשמעו מאת מרן הגה"צ מנאנאש זצ"ל (ורצוג)

אלף תקנב. הגה"ק רבי שאול בראך מקאשוי זצ"ל היה נוהג בכל יום לאחר תפלת שחרית, שהניח רגל אחת על כסא, וכן בעמדות הבית כשנים ושלשה מיוטען בכתב עת [צייטונג], באמרו: הרב צריך לידע הכל [א רב מוז אלעס וויסן], ואחר כך עשה תשובה על המיוטען אלו שהביט בהצייטונג. (מפי אממ"ר הגה"צ זצ"ל ה"ד)

אלף תקנב. בזמנו של הרה"ק מצאנו זצ"ל ה' פ"א תקופה שה' רוחות חזקים וסערה עוקר הרים במדינתו, ועל ידי זה ה' נזקין להרבה מבני ישראל, ובא להרה"ק מצאנו לבקש ממנו שיעתיר אל ה' שיחלדו הרוחות, אולם לא עשה כלום לה', ועל כן נסעו להרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זצ"ל וביקשו ממנו שיתפלל בעבורם, והתפלל על זה, ואכן העמיד הרוחות, ולאחר תקופה קצרה פרצה ל"ע מגיפה רח"ל, ובאו להרה"ק מצאנו שיתפלל שייסיר המגיפה, אמר להם: אתם באתם מקודם שאתפלל שייסירו הרוחות, אלו הרוחות ה' תפקידם לנשב כל המחלות שהביא המגיפה, וע"י שהסירו הרוחות באו המחלות ונעשה מגיפה רח"ל. (מפי הרה"ק ר' ישראל בריע"ף)

אלף תקנב. אחד מגדולי הצדיקים נתגלה פ"א בהקיק להגה"ק רבי הילל מקאלאמיא זצ"ל וביקש ממנו שיעשה טובה לנשמתו בעולם העליון, שהיית שבעת סיסוריו התנקות הארטאדאסי ה' חל מהגדולים וצדיקים שדעתם ה' בעל לצרץ בהתנקות איסור לומר דרשות בלשון המדינה, אולם לבסוף הסכימו כולם על זה לאיסור, [וכן כתוב בשו"ת מהר"ם שיק (א"ח ח"א ע"י) ע' וז"ל: וזו הייתה דעתי בענין דרשות בלשון אשכנז, אבל חבירי רבו עלי והסכימו שלא כדברי, ומוכרח אני לקבל דבריהם באימה וביראה, וחלילה לסור מדבריהם], וגם הצדיק הזה ה' דעתו נוטה שלא לצרץ תקנה זו, ועל כן ביקש מרבי הילל מקאלאמיא שיעשה לו טובה לנשמתו, ושאל אותו רבי הילל מקאלאמיא, הלא גם דעת הגה"ק בעל כתב סופר מפרעשבורג זצ"ל ה' שלא לצרץ מתחילה תקנה זו, ענה לו: הכתב סופר שאני, שה' לו אב גדול ה"ה הגה"ק בעל חתם סופר זצ"ל, והוא בסדר, ואינו צריך לשום טובה מאחר.

אלף תקנב. הרה"ק מנאסיד זצ"ל ה' פ"א אצל ברית מילה באיזה בית, ולפני ברכת המזון ביקש הרה"ק מנאסיד שיביא לו את הסידור בית יעקב להגה"ק רבי יעקב עמדין זצ"ל כדי שיהי ביכולת לומר הנוסח הרחמן אשר אורח מבדך לבעל הבית, ונדפס בסידור הזה, [בימים ההם לא ה' נדפס הרחמן זה בהסידורים כמו היום]. (מפי איש א' שה' נוכח שם)

אלף תקנב / בחיל קדשו. כאשר ה' מרן הרה"ק מסאטמאר זצ"ל בארה"ק שנת תרצ"ב לפ"ק, כיבדו אותו בשב"ק לאחר תפלת שחרית, לומר דרשה לפני קריאת התורה, בלא הודיעו זאת לו מקודם, והרה"ק קצת בדעתו ה' והסכים לומר דרשה, ויצא מביהמ"ד לצרכיו כמנהגו בכל שב"ק, וכאשר חזר לביהמ"ד, אמר דרשה ארוכה בפלפול ואגדה, שה' בלי שום הכנה מקודם.

אלף תקנב / בחיל קדשו. מרן הרה"ק מסאטמאר זצ"ל ה' נוהג להריח הבשמים והדסים במוצש"ק בעת שהבדיל על הכוס שני פעמים, הריח פ"א ואמר: אהה, כאיש הנהנה, ואח"כ הריח פעם שנית ואמר: אהה. ויש בזה כוונות עמוקות. [ועיין בזה"ק מובא בחק לישראל יום ה' פרשת צו מענין להריח הדסים במוצש"ק].

לע"כ כ"ק הגאון הצדיק

רבי ישעיהו פאללאק זצ"ל

בן הרה"צ רבי ברוך זצ"ל - אבד"ק וואדקערט יצ"ו

מח"ס זכחי תודה, אות ישע ועוד

נפטר כ"ב סיון תש"א לפ"ק תנצב"ה

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

בשמחה רבה וביראת הכבוד הגנו מברכים ברכת מו"ט

לכבוד הגה"צ אב"ד דקהילתנו שליט"א

לרגל הולדת הבת תח"י אצל נכדו החשוב הרב מרדכי קעסטענבוים שליט"א

חתן חתנו הרה"ג הרב שמעון אפרים פישל בלום שליט"א

בן הגה"צ רבי שמחה ישראל בלום שליט"א אבד"ק ור"מ תולדות רפאל קאשוי

המברכים בשמחה: הנהלת קהל אפסי ארץ דנאנאש

דבר בעתו

ספר תשועת צדיקים

חלק שלישי

חדשי סיון, תמוז, אב, אלול

להשיג בכל חניות הספרים

הפצה ראשית: נר למאור 1824-1324-718

אדם אם היה עובר בין הקבורות, והיה יודע שצדיק קבור שם,

צריך להזכירו במעשיו, אמר שלמה (משלי ד' ז') זכר צדיק לברכה. (פסק"ד פ"ב ס"א)

פארת איר אויף קברי צדיקים ווי אימער אין דער וועלט ?

די עיקר השתחוות ב"י א ציון פון א צדיק איז נאכצואגן שמועות ועובדות מפי כמובא בספס"ק.

איר צאלט אזויפיל געלט פאר די נסיעות, קומט נישט אן צום ציון ווי א פרעמדער, מיר וועלן אייך

צושטעלן א קובץ "לספר בציון" מיט געקליבענע סיפורים מיוחד פאר די ציונים ווי איר פארט.

אזוי ווי איר זענט מחלית צו פארן אויף מקומות הקדושים, רופט אריין צו מערכת "מבאר רבותינו"

און מיר וועלן אייך צושטעלן בעוה"ש"ת א קובץ לויט אייער פארלאנג. 6817-218-718

פועל'ט אלעס גוטס ~

מבאר רבותינו שנה כ"ו גליון ל"ד

אוצרות הבאר

ספרים חדשים שהגיעו להמערכת - עפ"י סדר הא"ב

ד'. שמו. אמרי וואל / סאטמאר, פרשיות שלח-תצא, בין המצרים, מגילת איכה
הדושים וביאורים ופנים מוקט מכל ספרי כ"ק מרן הגאון הקדוש רשכבה"ג מרן מסאטמאר
זצ"ל, חדשים נפלאים, אמרות מפורסמות, פנים יקרים, ניוצני אור, מספרים על סדר הפרשה, ד"ת
קצרים ופתגמים קדישין ואמרות שוה לכל נפש, נלקט במיוחד ד"ת מספרים הק' שאינם מופיעים על
סדר הפרשיות, רוב ד"ת הם בקצרה האומר, בלא לשנות את סגנון הלשון. עם הדוגמת הפוסקות
שמתפרשים בהמשך הדברים להקל על הלומים. והדגשת שמות הספרים שמוכר בד"ק. נערך באותיות
בהירות ומאירות עינים, עם מראי מקומות להבנת הדברים. י"ל על פרשיות שלח-תצא, ימי בין המצרים,
מגילת איכה, ע"י הוצאת פתגמים קדישין, בראשות הרב יעקב יאקאבאוויטש שליט"א, שנת תשפ"ה
לפ"ק, בהוצאת מכון אור התורה, ברוקלין יצ"ו. (תע"ו עמודים) הפצה ראשית נר למאור: 1324-384-718

ד'. שמו. ואבכרה שמך / גליונות בהלכה
כולל בו בירור הלכות למעשה האין להתנהג בגליונות ועלונים שיש בהם דברי תורה והתמסותק, היוצאים לאור עולם ונפוצים על פני חבל, מתחילת ההדפסה עד תום חובת גניזה, בביאור צ"ח דבר
דבור על אופני, החל מיסודות הדין בראשונים והאחרונים משו"ע וספרי שאלות ותשובות, עם פסקי
הלכות בקצרה בעניני גניזה הנוגעים למעשה, עם מפתח הערכים, ע"י הרה"ג רבי משה שמעון
בינעטש שליט"א מ"מ בקהל מחזיקי הדת בעלזא, מאנסי יצ"ו. (שש"ו עמודים)

ד'. שמו. ויספר יעקב / פשעווארסק - לשון קדשו
סיפורי חסידות ופנים העניש"ק הק' והתלמידיו הקדושים, ומנאנו ארץ מצוקי חבל וז"ל, עם פירושים
מתוקים וביאורים יקרים, תולדות וקורות צדיקים ישרים, דרך חיים ותוכחת מוסרים, שיצאו בקדושה
מפי כ"ק אממ"ר הרה"ק רבי יעקב ליוער מפשעווארסק זצ"ל, נעקתו בלשון קדשו כאמירתו בלשון
אדיש, עם הערות וצינונים כדי לעזור בהבנת הענינים במקום שצריך וכדומה, כעת י"ל חלק א' הכולל
מערכת תלמידי הרה"ק הר"א מליזענסק והרה"ק מלוכלין זצ"ל וממשיכי דרכם בקדושה. י"ל ברוב פאר
והודר ע"י נכדו הרב יחזקאל זאב ליוער שליט"א, שנת תשפ"ה לפ"ק, ברוקלין יצ"ו. (שש"ו עמודים)

ד'. שמו. וזכרנו ויאמרו לך / אדיש, חלק מ"ו
הערליכע ערשט האנטעג אמת'ע און קראנטע סיפורי צדיקים און עובדות, דערציילט דורך זקני
החסידים ואנשי מעשה מפי השמועה, פיל מיט רייכע תוכן, וזאם עם אזי דא אין דעם מוסר השכל,
מנהגי קדש, ענינים פון עבודת ה', ולהמשכת ומסורת החרוה, בבחינת שאל אבדך ויגדך זקנד
ויאמרו לך, באשריבן אין א בעארייט אין א ליכטע אדישע שפראך. מיטן קונטרס מא"י עיני הכתובים
לזכר הרה"ג ר' מאיר צבי נייבוים ז"ל, ארויסגעגעבן דורך הרה"ג ר' שמואל שלמה מעללער שליט"א,
שנת תשפ"ה לפ"ק, קרית וואל יצ"ו. (373 עמודים) הפצה ראשית נר למאור: 1324-384-718

ד'. שמו. וזכרנו ויאמרו לך / אדיש, חלק מ"ז
הערליכע ערשט האנטעג אמת'ע און קראנטע סיפורי צדיקים און עובדות, דערציילט דורך זקני
החסידים ואנשי מעשה מפי השמועה, פיל מיט רייכע תוכן, וזאם עם אזי דא אין דעם מוסר השכל,
מנהגי קדש, ענינים פון עבודת ה', ולהמשכת ומסורת החרוה, בבחינת שאל אבדך ויגדך זקנד
ויאמרו לך, באשריבן אין א בעארייט אין א ליכטע אדישע שפראך. מיטן קונטרס מא"י עיני הכתובים
לזכר הרה"ג ר' פנחס חיים רובינעפלד ז"ל, ארויסגעגעבן דורך הרה"ג ר' שמואל שלמה מעללער שליט"א,
שנת תשפ"ה לפ"ק, קרית וואל יצ"ו. (480 עמודים) הפצה ראשית נר למאור: 1324-384-718

ד'. שמו. מקח מוב / מועדים - פרקי אבות, ג' כרכים
מכלל בתוכו מקורן של צדיקים וגאונים קדמונים ואתרא, פרפראות נהגות בעומק הפשט, בדרוש
בפילפול קל, ובחידושים, דברים השווים לכל נפש לגדולים ונערים, אשר תבקצו ותאספו מפי סופרים
וספרי קודש וערכו בלשון צח וקל, על צד המועדים ויומי דפגרא במעגל השנה, ועל פרקי אבות,
מסופרים דבר דבור על אופנו ומקומם, יצא לאור ברוב, פאר והדר בשלש כרכים מפוארים, נלקט
ונסדר ע"י הרב משה קעסלער שליט"א, שנת תשפ"ה לפ"ק, ברוקלין יצ"ו. (ח"א: קמ"ה עמודים, ח"ב:
ק"צ עמודים) ח"ג: ר"א עמודים)

ד'. שמו. משנת אברהם / הלכות סת"ם
ליקוט נפלא על הלכות סת"ם, מוקט מפי ספרים וסופרים, ראשונים ואחרונים, ועדיות רבות מספרי
תורה כת"ש של צדיקים הקדומים אשר ראה המתברר זצ"ל בעצמו, ואסיפת שאלות ותשובות מנאונים
מפורסמים שמצא בעצם כת"ש, אשר הוא חיבור נפלא יחיד במינו בהלכות אלו, נאסף ונלקט בלשון
צח וקל ובסדר יפה. לידע את המעשה אשר עשו, וכן כולל עניני מסורת ומנהגים בעניני סת"ם, על
ידי הגאון רבי אברהם יפה זצ"ל מגזע רבינו חלבוש ז"ל, י"ל לראשונה בשנת תרכ"ח לפ"ק, ובעת
יצא לאור מחדש באותיות מאירות עינים, עם תוכן הענינים ומפתחות, ע"י הרב שלמה הערש שערר
שליט"א סופר סת"ם, שנת תשפ"ה לפ"ק, קרית וואל יצ"ו. (שש"ו עמודים)

לפרסם ספרים במדור "אוצרות הבאר" נא לשלוח שני ספרים להמערכת

המשך מעמוד א'
יחיד בנסוע הארץ ויאמר וגו', ענין שנוני"ן דויהי בנסוע ובחנה יאמר, ת"ח דאלו ב' נוני"ן
הם הם כבודו של הקב"ה ממש, והם עוקרי של עולם לכך בראות יעקב אע"ה, כן בירך
את בניו וידעו לרוב, והתנומו וכוננו ימא יסגון, והקב"ה הוציא העוב"ם מכלל הנוני"ן, דכתיב
לא בני"ן ולא נבי"ד לו, ואבימלך ביקש להשתתף עם יצחק, ולהדבק בשני הנוני"ן, דכתיב אם
תשקור לי ולנצי"ו ולנכני"ו, ועתיד הקב"ה להשיב שני הנוני"ן למקומם וכו', ועל אלו הנוני"ן
מבקשים העוב"ם תמיד עלילות על ישראל, ומתאנחים ורואנים שאין להם חלק בהם, שני
אמרו בלעם ניער, יחיד, ובלאו הנוני"ן עתיד הקב"ה לפרוק להו לישראל ע"י משיח, דכתיב
לפני שמש יני"ן שמו עכ"ל המדרש הנעלם הובא בליקוט ראובני.

ידוע שכל נשמה מישראל יש לו שורש באיזה אות בתורה, ורבינו [הרה"ק מרן
משגיאות ז"ע] אמר על עצמו ששורש נשמתו הוא מה' הנו"ן הפוכה של ויהי בנוסעו, ולכן
מברכה לנסוע.

ברכת מזל טוב

לידידינו מרביץ תורה לעדרים, מחשובי מתפללי בית מדרשונו,

הרב ברוך רובין שליט"א

בן ידידינו הרב הגאון רבי אשר מרדכי שליט"א

ראש ישיבת עסק התורה

לרגל הולדת הבת תח"י בששטמ"צ ולמזל טוב

מברכת השמחים בשמחת: הנהלת קהל אפסי ארץ דנאנאש

אינטערנעט פאטל מיט אן אזויגערופענעם גאר גוטן פילטער

איז פארט גאר שלעכט פאר א ישישע נשמה

מבאר רבותינו: 43 LORIMER ST. BROOKLYN N.Y. 11206

טעל: 718-218-6817 - פקס: 718-506-9629

כל הזכויות שמורות, ואסור להעתיק שום ענין מהגליון בלי רשות המערכת

י"ל ע"י קהל אפסי ארץ דנאנאש - בנשיאות הגה"צ רבי אליעזר יוסף פאללאק שליט"א

פרשת בהעלותך תשפ"ה לפ"ק